

Please note! This is a self-archived version of the original article.

Huom! Tämä on rinnakkaistallenne.

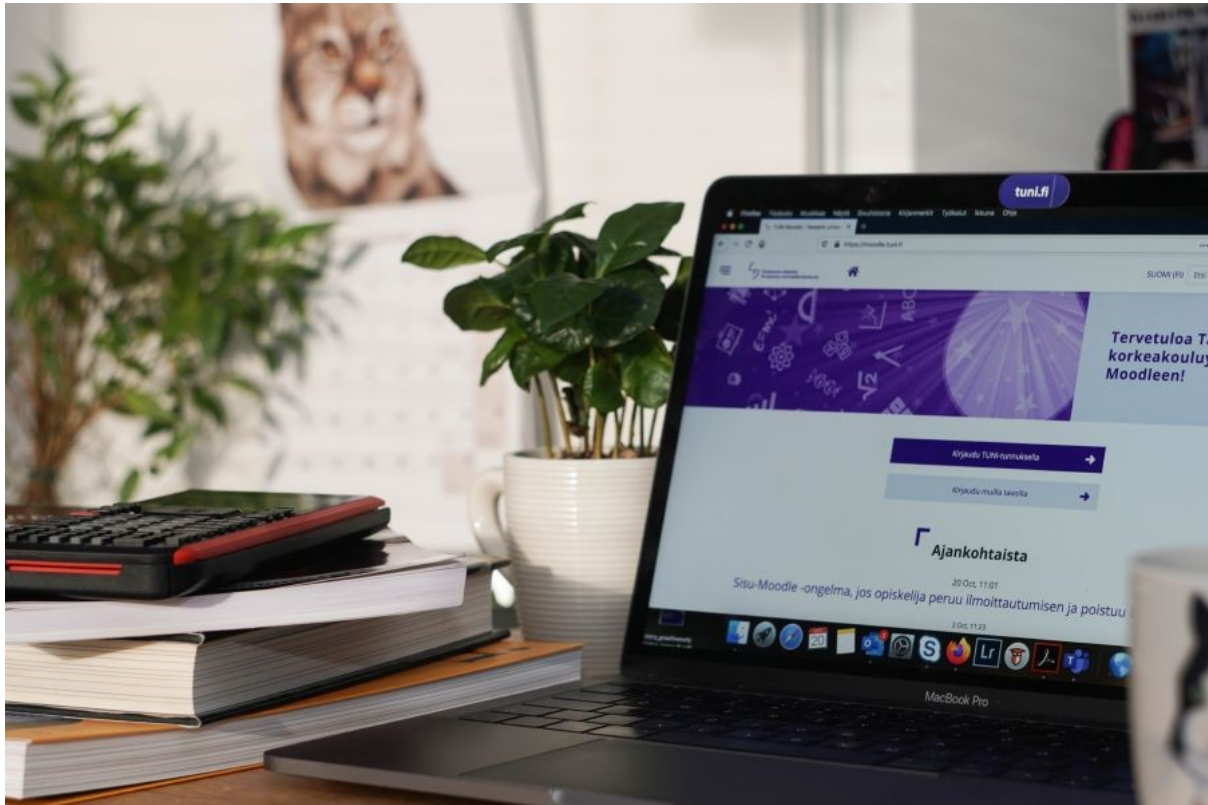
To cite this Article / Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Kivelä, M., Jeger, P. & Tattari, A. (2022) Kaupallisen verkkokurssin rakentaminen. TAMKjournal.

URL: <https://sites.tuni.fi/tamk-julkaisut/liiketalous/kaupallisen-verkkokurssin-rakentaminen-miina-kivela-pauliina-jeger-ja-anna-tattari/>

Kaupallisen verkkokurssin rakentaminen | Miina Kivelä, Pauliina Jeger ja Anna Tattari

17.1.2022

Verkkokurssien tarjonnan lisääntymisen myötä asiakkaiden vaatimukset kasvavat. Modernit verkkokurssit taipuvat moneen ja tarjoavat skaalautuvia liiketoimintamahdollisuuksia yrityksille. Huolellinen suunnittelu ja asiakaslähtöinen ajattelu varmistavat, että verkkokurssi on onnistunut. Tässä artikkelissa kerrotaan, miten kaupallinen verkkokurssi suunnitellaan ja toteutetaan laadukkaasti sekä asiakaslähtöisesti.

Itsenäisesti suoritettavat, opettajan tai valmentajan kuratoimien sisältöjen avulla etenevät verkkokurssit ovat rantautuneet myös monien kaupallisten toimijoiden valikoimiin. Verkossa voi nykyään opiskella lähes mitä vain, hengitysharjoituksista sukkiin kutomiseen tai oman blogin tekemiseen. Viimeistään Covid-19-pandemia puski läpi maailmanlaajuisen muutoksen kaikilla koulutusasteilla etä- ja verkko-opetukseen siirtymisessä (Ahshan 2021). Samalla myös kaupallisten verkkokurssien tarjonta on kasvanut. Verkkokurssien lisääntynyt suosio ja opetettavien aiheiden monimuotoisuus näkyvät esimerkiksi siinä, että kansalaisopistot ovat ottaneet ne osaksi tarjontaansa. Kansalaisopistojen verkkokurssien määrä nousi aikavälillä 2020–2021 valtakunnallisesti 7591 tunnista jopa 141 761 tuntiin vuodessa (Tuukkanen 2021). Pauliina Jeger ja Anna Tattari tekivät opinnäytetyönsä (2021) kaupallisen

verkkokurssin suunnittelusta ja toteuttamisesta. Tässä artikkelissa esitellään tämän projektin tärkeimpiä löydöksiä.

Verkkokurssille tarvitaan alusta ja hyvä suunnitelma

Etäopetusta järjestettiin ennen internetin aikakautta esimerkiksi VHS-kasettien ja CD-levyjen avulla (Malan 2013). Nykyään etäopetus on pääsääntöisesti verkossa tapahtuvaa. Verkkopetuksella tarkoitetaan oppimistilanteita, joissa hyödynnetään tieto- ja viestintätekniikkaa. Verkkopetukseen sisältyy verkko-oppimateriaaleja, videoita, äänitiedostoja, PDF-tiedostoja, webinaareja ja sovelluksia. (Keränen & Penttinen 2007, 1–3.) Näistä verkkokurssin tai -valmennuksen järjestäjä voi valita opetettavaan aihealueeseen sopivimman yhdistelmän. Verkkokurssin suorittaminen voi olla ajasta tai paikasta riippumaton tai edellyttää osallistumista tai tehtävänpalautuksia tiettyyn aikaan. (Huhtanen 2019a, 12.)

Verkkokurssi tai kaupallinen verkkovalmennus sisältää yleensä aina emoalustan, jossa opiskeltavaa aihealuetta otetaan haltuun erilaisten aktiviteettien avulla. Osa kaupallisista toimijoista pyörittää valmennuksia oman sovelluksen tai verkkosivustonsa kautta, mutta erilaisia valmiita alustoja on paljon. Alustoista korkeakoulumaailmassa lienee tutuin Moodle, jonka rinnalla kaupallisille toimijoille on tarjolla erilaisia maksullisia alustoja kuten Campwire, LearnDash, Teach:able, Verkkovalmentajat tai Vuolearning. Niiden verkkokurssin järjestäjältä perittävä maksu koostuu yleensä kuukausimaksusta, käyttäjämäärästä ja provisiosta. (Jeger & Tattari 2021, 52.)

Verkkokurssit ovat usein moduulipohjaisia ja ne pidetään nimensä mukaisesti kokonaan verkon välityksellä. Kurssimateriaalit, harjoitukset sekä ohjeet jaetaan verkkokurssin alustalla pilkottuna pienempiin osioihin eli moduuleihin. (Huhtanen 2019a, 12.)

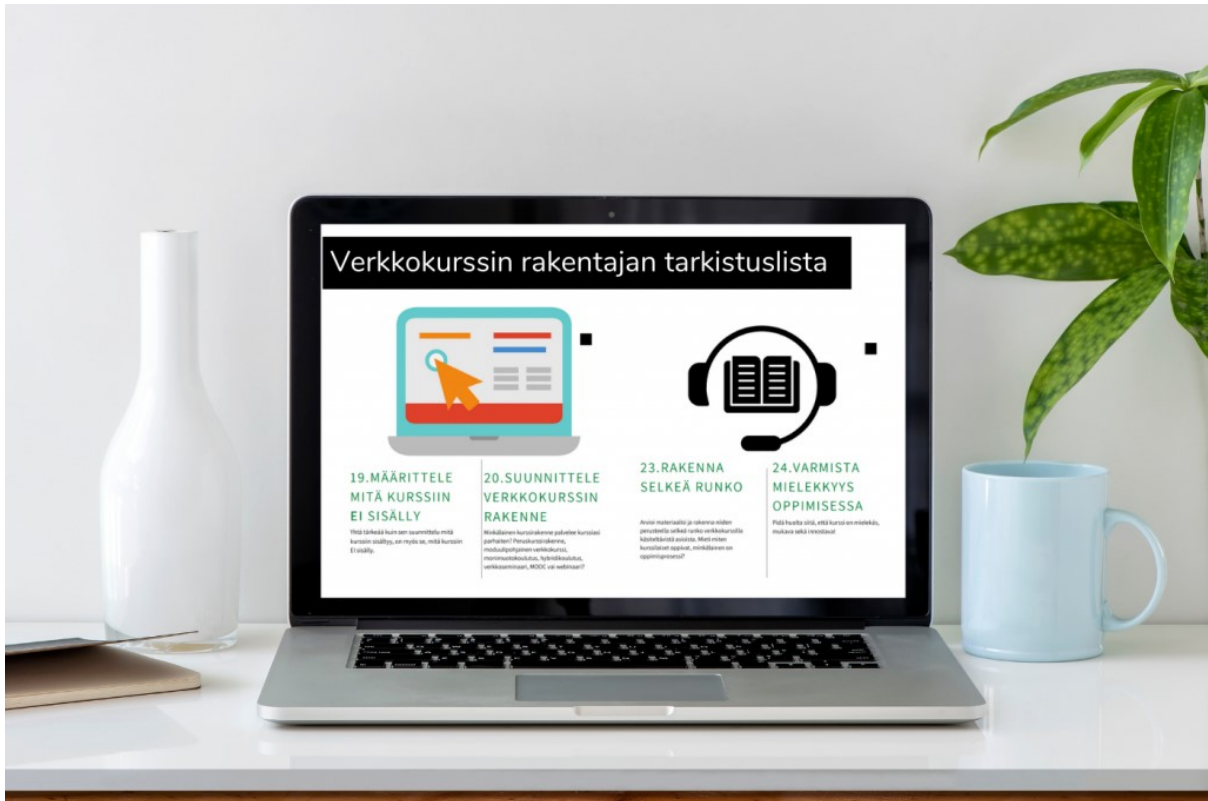
Verkkokurssit vaihtelevat kokonaiskestoltaan paljon, lyhyimmät kurssit voi käydä päivässä tai parissa, kun taas pidemmät kurssit voivat kestää jopa useita kuukausia. Tyypillisesti lyhyt verkkokurssi kestää muutaman viikon, mutta myös pidempi aika voi olla perusteltu, jos kurssin teema tai konteksti sitä vaativat. (Liikkeellempäristö 2021.) Moduulipohjaiset ja tietyn aikataulun mukaisesti etenevät verkkokurssit sopivat hyvin rakenteeksi niin korkeakouluun kuin kaupallisille toimijoillekin.

Verkkoliiketoiminnassa skaalautuvuudesta on yritykselle etua, joten verkkokurssityypeistä MOOC (Massive Open Online Course) eli kaikille avoin ja osallistujamäärältään rajoittamaton verkkokurssi on tutkimisen arvoinen mahdollisuus. MOOCissa verkkokurssille voidaan ottaa mukaan rajoittamaton määrä, jopa tuhansia, osallistujia, jotka etenevät omaan tahtiinsa suorittaen alustalla erilaisia aktiviteetteja (Andersson, Huttenlocher, Kleinberg & Leskovec 2014). MOOC-kurssit toimivat hyvin johdantona uuteen aihealueeseen, mutta eivät välttämättä sovellu aiheen syventämiseen. (Huhtanen 2019a, 15.)

Itse idean verkkokurssin aiheeseen tulisi lähteä ajankohtaisesta ongelmasta tai juuri nyt esillä olevasta tai tulevasta tarpeesta, joka verkkokurssin käyttäjillä voisi olla. Sen jälkeen tulisi määritellä se, onko kurssi fyysinen, hauska, bisnekseen suuntautuva, koulumainen, virtuaalinen sekä hahmottaa, mitä kurssin on tarkoitus opettaa ja kuinka paljon opettaminen vaatii opettajalta. (Huhtanen 2019b, 30.)

Verkkokurssin suunnittelu

Usein kurssien rakentaminen aloitetaan miettimällä asiasisältöä tai valittavaa teknologiaa, mutta kurssit tulisi kuitenkin aina suunnitella oppiminen edellä. Mitä osallistujan halutaan oppivan? Millä tavalla juuri kyseinen kohderyhmä oppisi uutta ja haluaisi vastaanottaa tietoa? (Sankala 2020.) Verkkokurssia rakentavan henkilön tai yrityksen kannattaa laatia itselleen selkeä runko verkkokurssilla käsiteltävistä asioista, mutta sen lisäksi saada käsitys oppijan oppimisprosessista. Hyvän verkkokurssin tulisi myös aikaansaada mielekkäitä oppimiskokemuksia ja tukea oppijan kehitystä aiheessa. (Storti & Tulonen 2005, 53.)

Kuva 1 Verkkokurssin rakentajan tarkistuslistan sisältöä

Niin korkeakoulujen kuin kaupallisten toimijoidenkin järjestämille verkkokurssille osallistuu opiskelijoita erilaisine taustoineen ja tarpeineen, joten kurssin rakentamisessa kannattaa käyttää muotoilun perusajatusta; se mikä on helppoa niille käyttäjille, joilla on eniten vaikeuksia oppimisessa, toimii kaikille. Universaali oppimissuunnittelu tarkoittaa oppimisen tuomista kaikkien ulottuville riippumatta oppijan taustasta ja taitotasosta. Se ei edellytä oppimisen räätälöintiä jokaisen yksilölliseen tarpeeseen, mutta siinä pyritään yleiseen saavutettavuuteen. Opetusmenetelmissä poistetaan suunnitelmallisesti psykologiset oppimisesteet. (Huhtanen 2019a, 16.) Myös monet muotoilun menetelmistä toimivat verkkokurssisuunnittelussa. Verkkokurssin rakentaja voi hyödyntää esimerkiksi liiketoiminnan mallinnusta, benchmarkingia, trendianalyysyjä, kustannus- ja kannattavuusanalyysyjä, prosessien mallinnusta, tietojärjestelmämäärittelyä, asiakashaastatteluja, asiakaspersoonien mallinnusta, rautalankamallinnuksia sekä palvelupulun kuvaamista. (Saari ym. 2019.)

Universaali oppimissuunnittelu tarkoittaa oppimisen saamista kaikkien ulottuville riippumatta taustasta ja taitotasosta.

Verkkokurssin oppimisympäristö poikkeaa luokkahuoneesta oppimisesta. Opiskelijoiden välinen vuorovaikutus ei ole yhtä automaattista, sisällön seuraaminen on vaativampaa ja kokonaiskuvan muodostaminen koko kurssista on haastavampaa. Tästä syystä verkkokurssin selkeällä rakenteella on vahva rooli näiden haasteiden lieventämisessä. (Huhtanen 2019b, 11.) Koska yhteyden subjektiivinen voimakkuus ja vuorovaikutus verkkokurssilla on heikompaa kuin lähikurssilla, tulisi verkkokurssiin Huhtasen (2019b, 9) mukaan sisältyä esimerkiksi lyhyitä tietovisoja tai keskusteluja sekä kanava sosiaaliseen kanssakäymiseen, kuten ryhmä Whatsappissa, Telegramissa, Facebookissa jne. Tällöin oppiminen tehostuu ja asiasisältö jää mieleen, varsinkin kun aihetta pääsee pohtimaan vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Taitava kurssisuunnittelu antaa mahdollisuuden tilanteelle, jossa kurssilaiset tuottavat oman oppimisen rinnalla lisäarvoa myös muille (Suominen & Hakanurmi 2013).

Sanna Sintosen ja Jarmo Vihmalaakson (2020) selvityksen perusteella opiskelijat toivovat verkkototeutukselta yhdenmukaista ja selkeää kurssirakennetta ja sitä, ettei opettajalta ole tarvetta erikseen kysyä kurssin käytännöistä. Oman edistymisen seurannan sekä tehtävien määräaikojen tulisi olla selkeästi näkyvillä. Asiasisältöjen esittämisessä on myös hyvä olla johdonmukainen.

Verkko-opetuksen suunnittelussa auttaa myös ilmainen, eAMK-hankkeessa 2017 kehitetty laatukriteeristö, jonka avulla voi varmistaa, että esimerkiksi käytettävyyttä ja ulkoasu, vuorovaikutus ja sisällöt sekä oppimistehtävät ovat laadukkaita. Laatukriteerit kertovat konkreettisten esimerkkien avulla, miten yleisimmät haasteet voidaan verkkototeutuksilla ratkaista. (eAMK verkkototeutusten laatukriteerit.) Valmista verkkokurssia voi puolestaan arvioida eAMK verkkototeutusten arviointityökalulla. Siinä arvioidaan verkkotestillä lyhyiden väittämien avulla oman verkkototeutuksen tilaa. Testi antaa myös palautteen opintojaksosta. (eAMK verkkototeutusten arviointityökalu.) Molemmat työkalut ovat sovellettavissa sekä korkeakouluun että kaupallisille toimijoille suurilta osin.

Verkkokurssin rakentajan tarkistuslista

Jegerin ja Tattarin (2021) opinnäytetyön toiminnallisena osuutena valmistui PDF-opas verkkokurssien rakentamiseen. Se on suunnattu verkkokursseja osaksi liiketoimintaansa suunnitteleville pienyrityksille. Opas listaa neljäänkymmeneenviiteen vinkkiin tarkistuslistan verkkokurssin rakentajalle. Kaupallisissa verkkokursseissa kurssi tulee sovittaa mukaan omaan liiketoimintaan sekä tuotteistaa ja hinnoitella kohderyhmälle houkuttelevaksi. Kurssisuunnittelun rinnalla kulkevat kohderyhmäajattelu, asiakaspolun suunnitteleminen, palvelumuotoilu sekä etämyyntiä koskevien lakien ja säädösten noudattamisen varmistaminen. (Jeger & Tattari 2021, 80–81.)

Kaupallisissa verkkokursseissa kurssi tulee sovittaa mukaan omaan liiketoimintaan, tuotteistaa ja hinnoitella kohderyhmälle houkuttelevaksi.

Verkossa opiskelusta on tullut luonnollista sekä etäopiskelun että etätöiden myötä. Tämä hyödyttää myös verkkokurssien tarjoajaa. Verkkokurssien tarjonnan lisääntymisen myötä

myös niiden taso ja asiakkaiden vaatimukset kasvavat. Tästä syystä kaupallisten verkkokurssien huolellinen suunnittelu kannattaa.

Lähteet

Ahshan, R. 2021. Research article. A Framework of Implementing Strategies for Active Student Engagement in Remote/Online Teaching and Learning during the COVID-19 Pandemic. *Educ. Sci.* 2021, 11, 483. Viitattu 15.11.2021.
<https://doi.org/10.3390/educsci11090483>

Anderson, A., Huttenlocher, D., Kleinberg, J. & Leskovec, J. 2014. Research article. Engaging with Massive Online Courses. Viitattu 23.11.2021.
<https://www.icuddr.com/ResourceMaterials/Anderson%202014.pdf>

eAMK verkkototeutusten arviointityökalu. Viitattu 23.11.2021.
<https://www.eamk.fi/fi/campusonline/arviointilomake/>

eAMK verkkototeutusten laatukriteerit. Viitattu 23.11.2021.
<https://www.eamk.fi/fi/campusonline/laatukriteerit/> 1

Huhtanen, A. 2019a. Verkko-oppimisen muotoilukirja. Käytännön työkaluja laadukkaaseen verkko-oppimiseen muotoiluun. Aalto yliopisto. Viitattu 15.11.2021.
<https://fitech.io/app/uploads/2019/09/Verkko-oppimisen-muotoilukirja-v-1.4.1-web.pdf>

Huhtanen, A. 2019b. The Design Book for Online Learning – Practical Tools for Designing High-quality Online Learning. Aalto University. Viitattu 02.12. 2021.
<https://fitech.io/app/uploads/2019/09/The-Design-Book-for-Online-Learning-v-1.4.1-EN-web.pdf>

Jeger, P. & Tattari, A. 2021. Käsiyökurssien siirtäminen onnistuneesti verkko-opetuksi. *Opinnäytetyö*. Viitattu 23.11.2021. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2021110219149>

Keränen, V. & Penttinen, J. 2007. Verkko-oppimateriaalin tuottajan opas. Porvoo: WS Bookwell.

Liikkeellempäristö. 2021. Lyhyet verkkokurssit. Viitattu 02.12.2021.
<http://liikkeellemparisto.com/lyhyet-verkkokurssit/>

Malan, D. 2013. Research article. Implementing a massive open online course (MOOC). *Journal of Computing Sciences in Colleges*. Volume 28. Issue 6. Viitattu 15.11.2021.
<https://dl.acm.org/doi/epdf/10.5555/2460156.2460182>

Saari, J., Virtanen, T. & Lehtinen, M. 2019. Webinaarin pdf-tiedostot. Verkkokaupan ruokaympyrä. Liiketoimintamuotoilu. Viitattu 02.12.2021. Vaatii käyttöoikeuden.
<https://resources.digia.com/hubfs/Webinaarit/Liiketoimintamuotoilu/Liiketoimintamuotoilu.pdf?hsLang=fi>

Sankala, S. 2020. Webinaari. Rakenna innostavaa ja osallistavaa verkkokoulutusta. Coollayhdessä parempaa. Viitattu 15.11.2021 <https://www.youtube.com/watch?v=IXnrHWvUtug>

Sintonen, S. & Vihmalaakso, J. Miten muotoilen kurssin etäopetuksesi? Esitysmateriaali webinaarissa 18.8.2020. TAMKin Moodlen mestariopinnot-verkkototeutus.

Stortti, A. & Tulonen, A. 2005. Onnistunut verkko-opetus. Tietoa, taitoa vai tuuria? Turun ammattikorkeakoulu. Turku: Turun kaupungin painatuspalvelukeskus.

Suominen, R. & Hakanurmi, S. 2013. Verkko-opettaja. E-kirja. Viitattu 02.12.2021. Klaava Media. <https://www.ellibslibrary.com/reader/9789525901672>

Tuukkanen, P-K. 2021. Ylen artikkeli. Kansalaisopistot selvisivät pakkoloikasta digimaailmaan- verkkokurssien määrä moninkertaistui vuodessa. Viitattu 15.11.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-12058965>

Kirjoittajat

Miina Kivelä

Digimarkkinoinnin lehtori ja digimentori
Tradenomi (ylempi AMK), amO
Liiketoiminta ja media
TAMK
miina.kivela@tuni.fi

Pauliina Jeger

Tradenomi AMK
Liiketalouden tutkinto-ohjelma

Anna Tattari

Tradenomi AMK
Liiketalouden tutkinto-ohjelma
anna.tattari@tuni.fi

Kuvituskuva: TAMK/ Saara Lehtonen